

CENTRUM DE WIJZER

CENTRUM DE WITTE BERKEN

23c

VOORWOORD

Na de eerste briefing hadden wij een dubbel gevoel. Enerzijds ervaren wij een ongelooflijk grote gedrevenheid en inzet van de directie en het personeel voor de opvang van de kinderen, anderzijds overviel ons een gevoel van chaos en ontzuivering in de hand gewerkt door de complexiteit van het programma en de beperkte financiële middelen van de vzw's.

Van meet af aan werd ons duidelijk dat dit project geen grootse architectuur vroeg, maar wel een architectuur gebaseerd op eenvoud, helderheid, ingetogenheid en realiteitszin. Duurzaamheid en budget liggen dan ook aan de basis van het concept.

INHOUD

ANALYSE

Stedenbouwkundige analyse
Omgevingsanalyse
Geschiedkundige analyse
Gebouwanalyse
Groenzones vs parkeerzones
Financiële analyse en subsidiebeheer
Fasering

DOELSTELLINGEN

STEDENBOUKUNDIG CONCEPT

CENTRUM DE WIJZER (= REALITEITSZIN)

Organigram
Grondplannen
Principeschema's
Sfeerdoorsnede
3D-visualisatie

CENTRUM DE WITTE BERKEN (= THUIS)

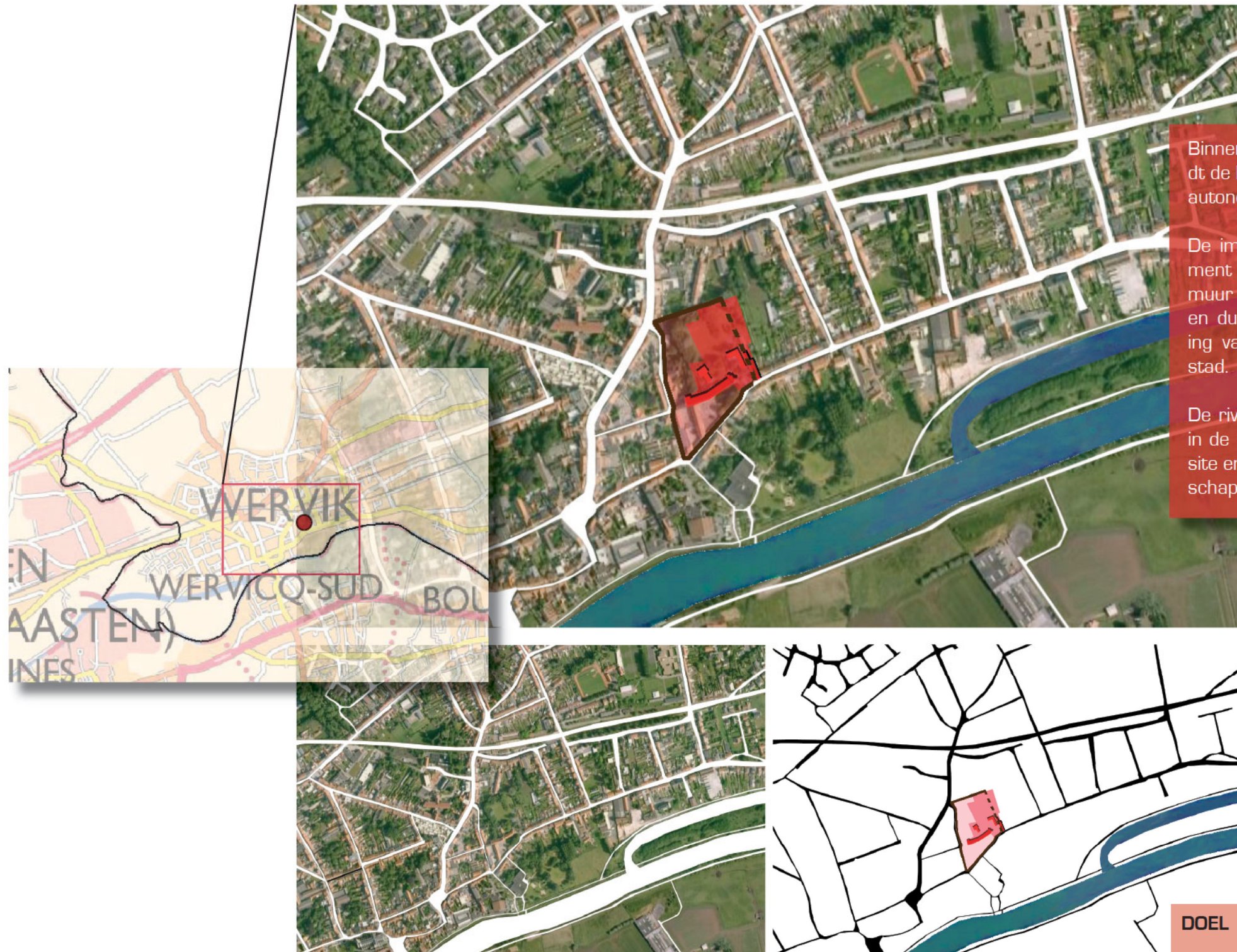
Concepttoelichting
Organigram
Principeschema's
Sfeerdoorsnede
3D-visualisatie

MATERIALITEIT EN DUURZAAMHEID

ECOLOGIE

ONTWERPMETHODIEK

Binnen de stad Wervik bevindt de kloostersite zich als een autonome artefact.

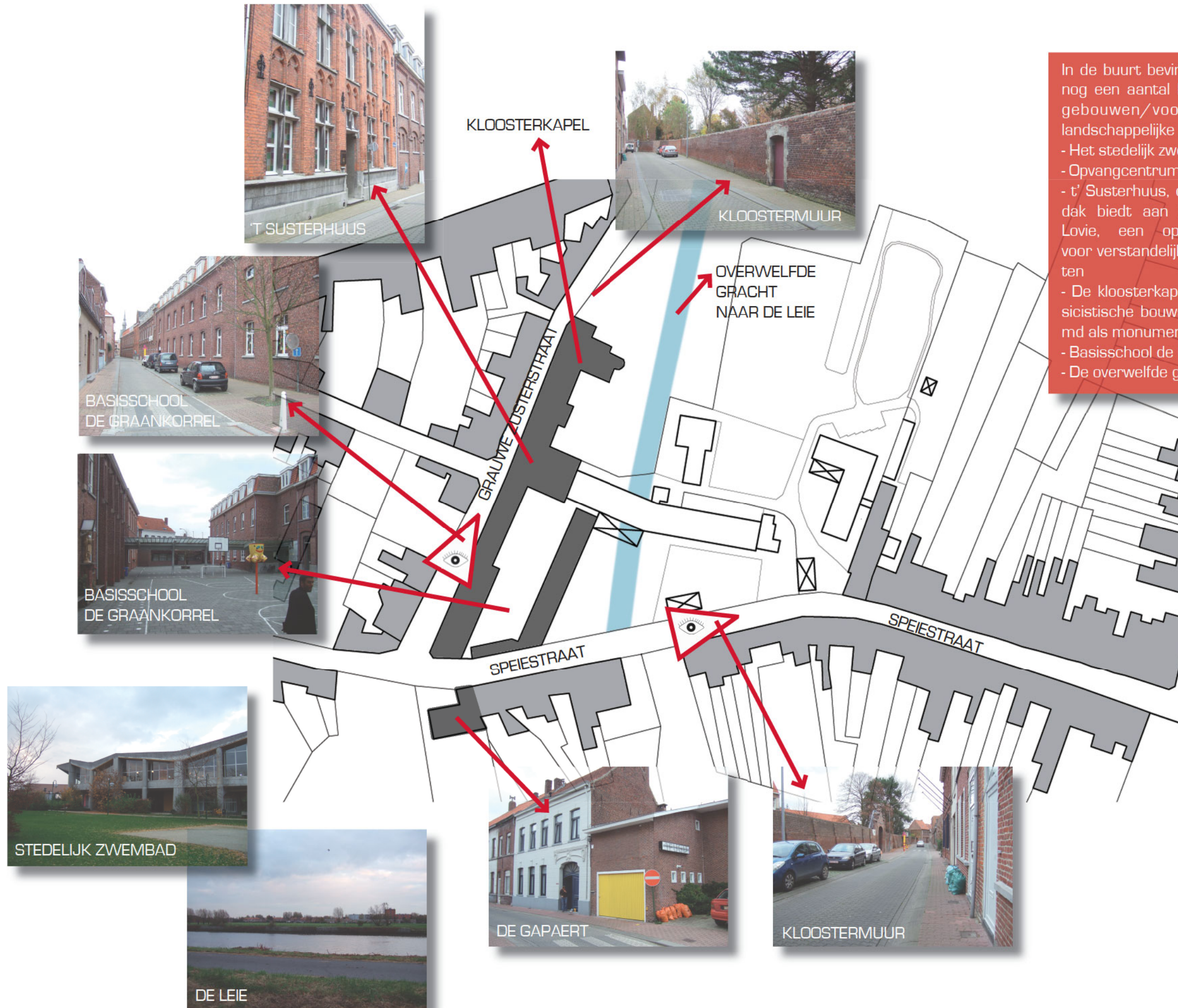
De imposante (en als monument beschermde) kloostermuur zorgt voor een sterke en duidelijke visuele afbakening van deze site binnen de stad.

De rivier de Leie bevindt zich in de nabije omgeving van de site en typeert er het landschap.

DOEL

Het autonome karakter van de site herstellen en versterken door herstel van de historische kloostermuur.

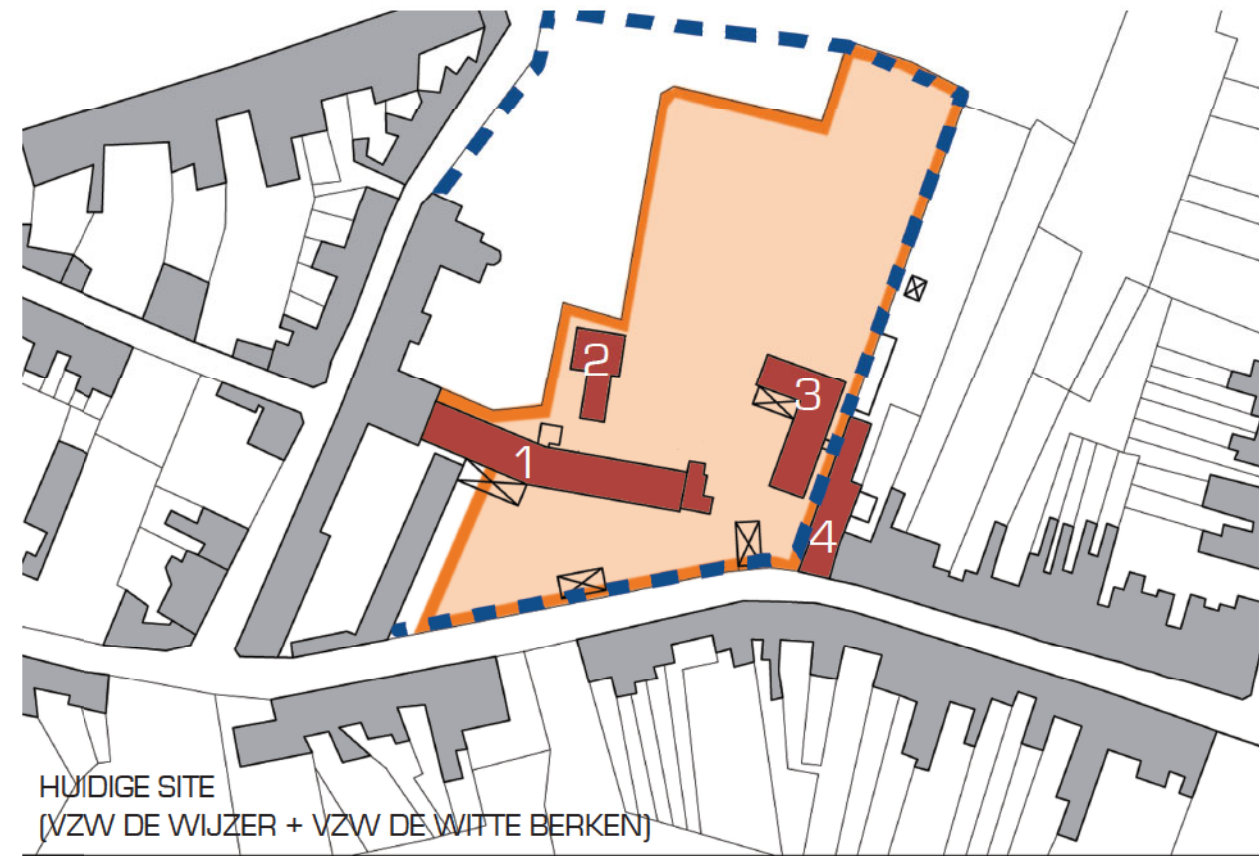

In de buurt bevinden zich ook nog een aantal kenmerkende gebouwen/voorzieningen/landschappelijke elementen.

- Het stedelijk zwembad
- Opvangcentrum de Gropaert
- t' Susterhuus, dat nu onderdak biedt aan Centrum De Lovie, een opvangcentrum voor verstandelijk gehandicapten
- De kloosterkapel in neoclassicistische bouwstijl (beschermd als monument)
- Basisschool de Graankorrel
- De overwelfde gracht.

Gebouwen 1, 2 en 3 bevinden zich binnen de ommuring van het voormalige kloostercomplex van de Grauwe Zusters dat dateert uit de 14e eeuw. Ook de omheiningsmuur is diverse eeuwen oud en is zelfs erkend als beschermd monument. Gebouw 1 (of minstens de sportzaal van dit gebouw) maakte deel uit van het kloostergebouw en is opgetrokken in de kenmerkende neogotische stijl.

In de geschiedenis van het klooster van de Grauwe Zusters volgden oorlogen en plunderingen elkaar op. De gebouwen werden telkens

met heel veel moed en respect voor het verleden wederopgebouwd.

De zustergemeenschap heeft reeds van bij het begin van haar ontstaan een belangrijke rol gespeeld in de onderwijsvoorziening van de stad Wervik. In de naoorlogse periode kende de school echter een enorme groei, terwijl de kloostergemeenschap steeds verder afbrokkelde. Daarom werd in 1998 besloten om het klooster op te doeken. Vandaag bieden de voormalige kloostergebouwen onderdak aan een begeleidingscentrum voor personen met

een mentale handicap (De Lovie), een basisschool (De Graankorrel) en een opvang- en begeleidingscentrum voor kinderen (Centrum De Wijzer).

In de loop der tijd werd er apart een begeleidingstehuis voor kinderen (Centrum de Witte Berken) op de kloostersite voorzien. Eén deel van dit centrum (gebouw 3) is een uit de jaren '70 daterende laagbouw. Een ander deel (gebouw 4) is een aan de site grenzend rijhuis dat werd bijgekocht om aan de stijgende vraag

DOEL

- Alle gebouwen/functies binnen de oorspronkelijke kloostermuren brengen
- De genius loci van de site respecteren. Het kloostergebouw en kloostermuur maakt deel uit van het collectief geheugen van de stad.

- 1 oud schoolgebouw met zaal
- 2 kantoren
- 3 paviljoen 'Ter Beke'
- 4 rijhuis 'De Wilde Wingerd'

CENTRUM DE WITTE BERKEN

- Gebouw 4 voldoet niet meer aan de eisen. Ook wat betreft brandveiligheid is dit kantoorgebouw ontoereikend. (zie foto's)
- Er is een gebrek aan duidelijke herkenbaarheid van de functies die de gebouwen herbergen.
- Fragmentatie: Eén centrum zit opgedoeld in twee gebouwen (gebouwen 3 en 4). Dit heeft negatieve gevolgen voor de algemene functionaliteit van het opvangcentrum.
- Gebouwen 3 en 4 zijn niet of onvoldoende geïsoleerd en voldoen niet op bouwfysisch gebied.

CENTRUM DE WIJZER

- De in gebruik zijnde gebouwen voldoen niet meer aan de huidige noden van het centrum
- Er is een gebrek aan duidelijke herkenbaarheid van de functies die de gebouwen herbergen.
- Er is geen relatie met de (nochtans kwalitatieve) buitenruimtes
- De leefruimtes bevinden zich op verdieping
- Gebouw 1 is met zijn oorsprong als kloosterschool niet aangepast aan zijn functies, nl. een tijdelijke thuis bieden aan kinderen en adolescenten. Het gebouw voldoet niet op bouwfysisch gebied. Het is onvoldoende geïsoleerd en slechts voorzien van enkel glas.
- De relatie tussen administratie en leefgroepen ontbreekt volledig.

DOEL

Het creëren van een duidelijke zonering op het terrein en hieruit volgend een goede herkenbaarheid. Door een beter doordachte indeling van de leefgroepen en andere functies op de site, kan er op een 'zachtere' manier worden afgebakend.

SITE

- **Parkeerprobleem:** Niet zozeer is er een gebrek aan pakeervoorziening, maar wel de ligging van deze parkeerplaatsen (grotendeels achteraan op de site gelegen) vormt een probleem.
- Er is **geen doordacht gebruik** van de beschikbare **buitenruimtes**.
- **Afsluitingen/hekwerk:** Doordat de kinderen van beide vzw's (de ene groep iets ouder, de andere wat jonger) strikt van elkaar moeten gescheiden blijven, zijn er op dit moment veel afsluitingen nodig, wat heel streng overkomt.

DOEL

- Een oplossing bieden aan het parkeerprobleem.
- Een doordachte zonering van de site die van de bestaande groenzones optimaal bruikbare buitenruimtes maakt.

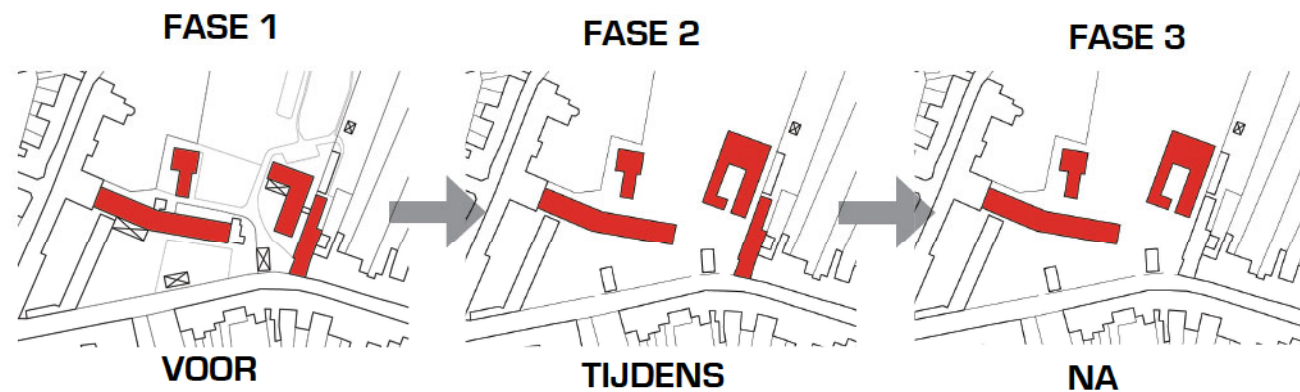
FASERING

Het is de bedoeling dat tijdens de realisatie van het project de kinderen zoveel mogelijk op de site gehuisvest kunnen blijven.

Voor gebouw 1 (Centrum de Wijzer) zou dit betekenen dat eerst de (nieuwe) slaapvertrekken op zolder worden ingericht, alvorens de kinderen hier naartoe verhuizen.

Voor gebouw 3 (Centrum de Witte Berken) kunnen de 5 slaapkamers in gebouw 4 in gebruik blijven tijdens de werken. De overige slaapkamers zullen tijdelijk worden ondergebracht in het overige deel van gebouw 4 (bijvoorbeeld op de verdieping) en in slaapcontainers.

Pas na de realisatie van het gehele project wordt gebouw 4 te koop aangeboden. Deze fasering kan financieel worden mogelijk gemaakt door gebruik te maken van een overbruggingskrediet.

DOEL

- Tijdens de realisatie van het project de kinderen zoveel mogelijk kunnen huisvesten op de site, het grootste deel in de bestaande gebouwen.

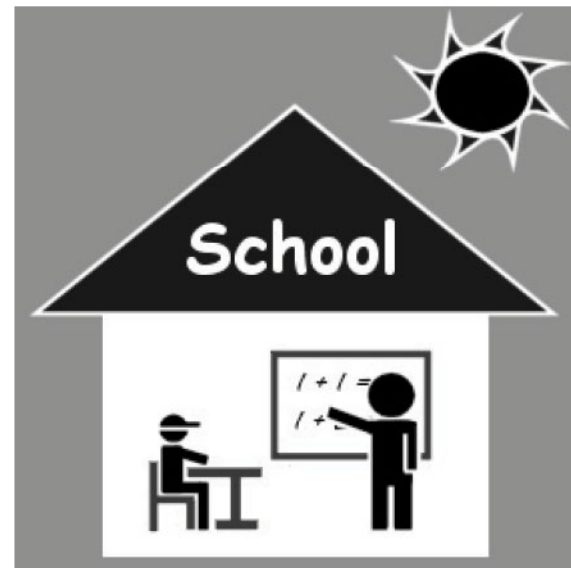
DOELSTELLINGEN (samenvatting)

- Alle gebouwen/functies binnen de oorspronkelijke kloostermuren brengen
- De genius loci van de site respecteren. Het kloostergebouw en kloostermuur maakt deel uit van het collectief geheugen van de stad.
- Het creëren van een duidelijke zonering en hieruit volgend een goede herkenbaarheid. Door een beter doordachte indeling van de leefgroepen en andere functies op de site, kan er op een 'zachtere' manier worden afgebakend.
- Een oplossing bieden aan het parkeerprobleem.
- Een doordachte zonering van de site die van de bestaande groenzones optimaal bruikbare buitenruimtes maakt.
- Tijdens de realisatie van het project de kinderen zoveel mogelijk kunnen huisvesten op de site, het grootste deel in de bestaande gebouwen.
- Rekening houden met het budget.
- Een intelligent energetisch gebouw ontwikkelen.

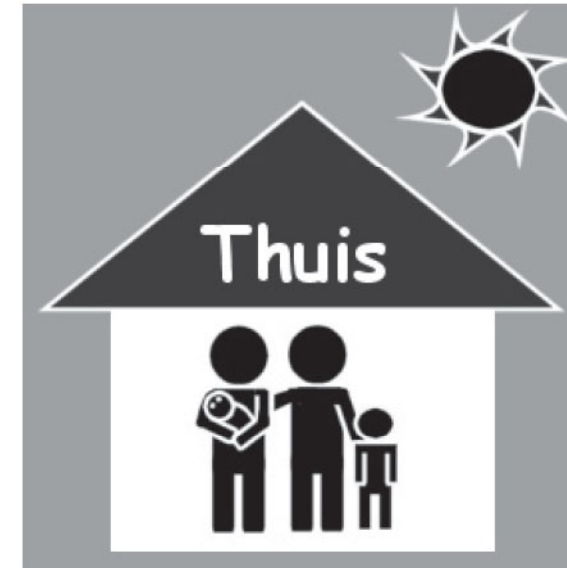
Het ontwerpvoorstel moet rekening houden met de eigenheid, de karakteristieken en de gewenste uitstraling van de gebouwen:

CENTRUM DE WIJZER

Tijdelijk verblijf/observatie
Probleemkinderen
Normen = strengheid

CENTRUM DE WITTE BERKEN

Langdurig verblijf
Huiselijkheid
Warme thuis

Deze karakteristieken zullen worden weerspiegeld in zowel de ontwerpmatige aanpak van de gebouwen als in het materiaalgebruik.

ontwerp

Schoolgebouw
Streng uitstraling
Hoge plafonds, grote lokalen

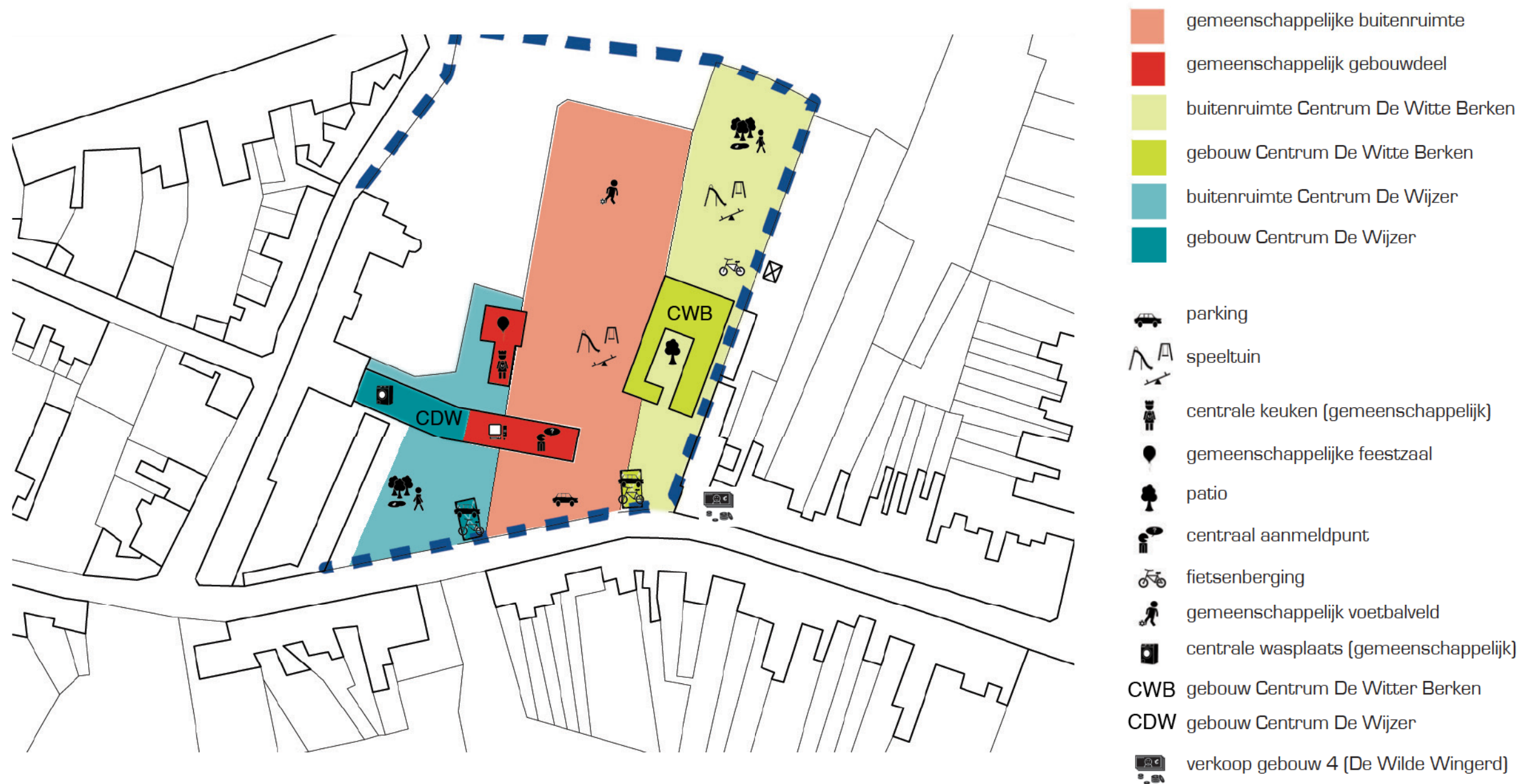
Huis
Hellende dakvorm = geborgenheid
Gezellige woonruimtes
Gemeenschapsidee patio = één grote familie

materiaalgebruik

Robuuste, degelijke materialen
Brutalistische karakter

Warme materialen voor interieur
Kindvriendelijke afwerking
Spreekende/rustgevende kleuren

Het nieuwe stedenbouwkundige concept steunt op de historische en stedenbouwkundige interpretatie van de site [zie ook analyse].

Alle gebouwen zijn en worden ingeplant als paviljoenen op de kloostersite, met de historische kloostermuur als omhullend stedenbouwkundig gegeven.

Gebouw 4, dat noch wat betreft zijn typologie, noch wat betreft zijn inplanting en geschiedenis tot de kloostersite behoort, wordt verkocht.

- Er is een duidelijke scheiding van Centrum De Wijzer en Centrum de Witte Berken gewenst. Dit dient zich te weerspiegelen in de inplanting van de verschillende functies op de site en in de manier van afbakenen van de buitenruimtes.
- Ook herkenbaarheid is een belangrijk gegeven. De site moet leesbaar zijn voor zowel bewoner, personeel als bezoeker. Een logische gebouwplanting en een sprekende architectuur zijn hierbij noodzakelijk.

Gebruik makend van een duidelijke zonering wordt er tegemoet gekomen aan de programma-eisen met betrekking op een strikte scheiding tussen

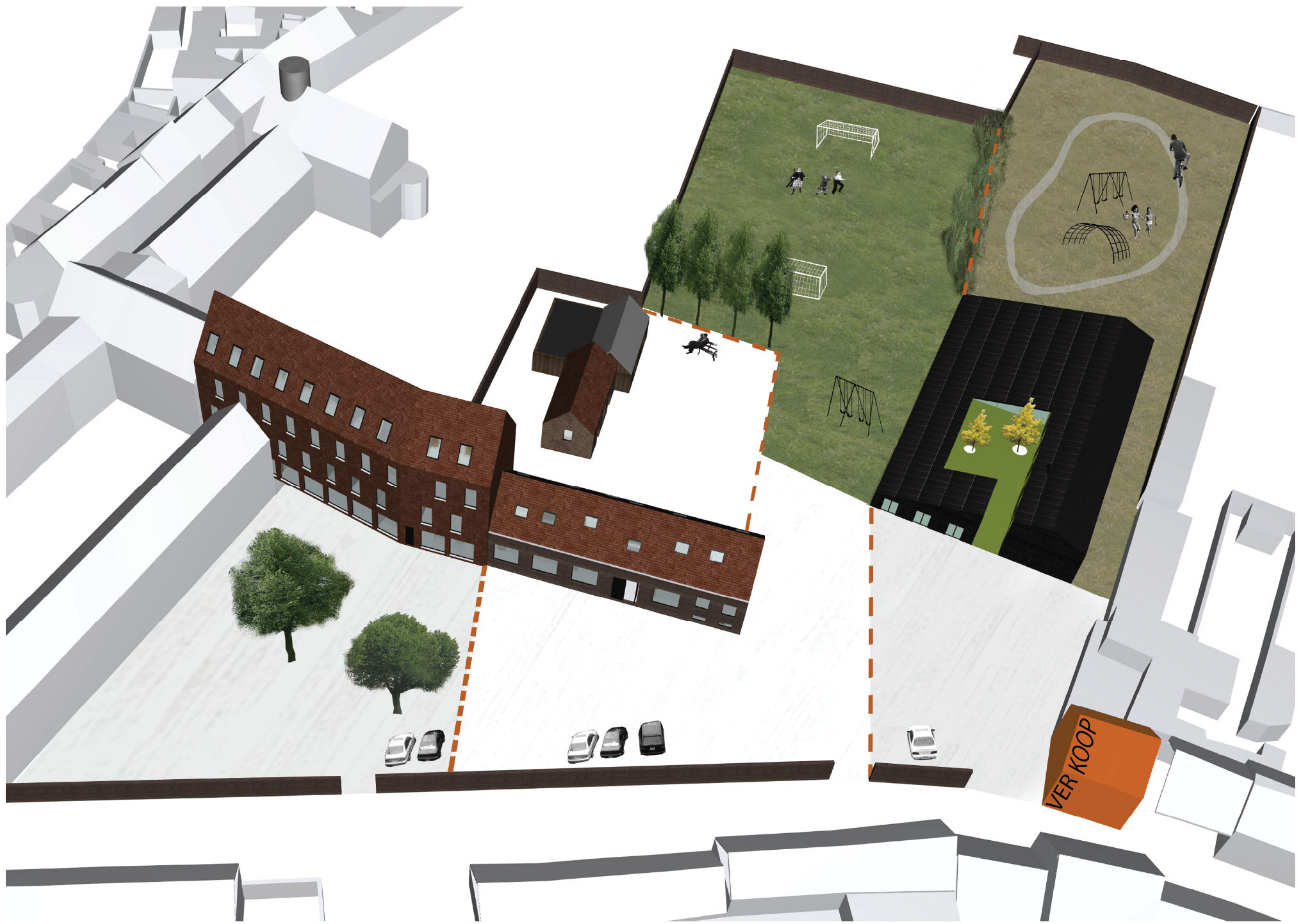
- Leefgroep -12 en leefgroep +12 van Centrum De Wijzer
- Centrum De Wijzer en Centrum De Witte Berken

Door de site op doordachte wijze te zoneren kan de scheiding tussen deze groepen kinderen op een minder formele manier gebeuren.

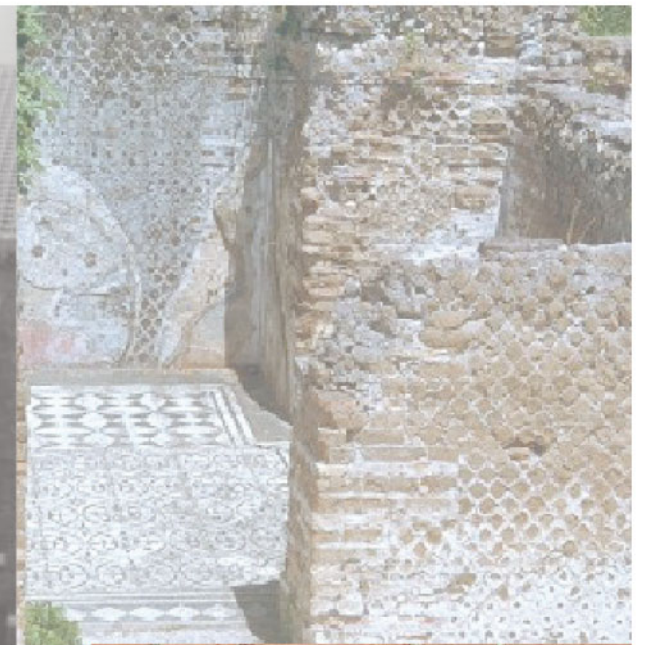
Scheiding leefgroep -12 en leefgroep +12 (CDW): De leefgroepen zijn gericht naar verschillende zijden van het gebouw.

Scheiding leefgroep -12 (CDW) en leefgroep Ter Beke (CWB): Een gemeenschappelijke speeltuin (met sterke visuele controle vanuit gebouw 3) maakt een subtiele maar duidelijke scheiding tussen beide mogelijk.

CENTRUM DE WIJZER

In de ontwerpaanpak van gebouw dat toebehoort aan Centrum De Wijzer werd uitgegaan van het karakter van het gebouw. Het is een typische schoolgebouw dat orde en strengheid uitstraalt. Dit willen we ook weerspiegelen in de architecturale aanpak. De interieurafwerking van het gebouw zal tot op zekere hoogte worden gestript: het pleisterwerk wordt verweiderd zodat de betonnen en bakstenen constructie-elementen opnieuw tevoorschijn komen. Dit zal een brutalistisch aandoend gebouw opleveren dat tegemoet komt aan de eisen: het creëren van een gebouw dat orde, normen en strengheid uitstraalt.

De ruimtelijkheid van het gebouw wordt zo optimaal uitgespeeld: de hoge plafonds en hoge ramen komen beter tot hun recht.

Ook wat het oppervlaktegebruik betreft worden er positieve wijzigingen aangebracht. De belangrijkste verandering hierin bestaat in het bewoonbaar maken en bij het beschermde volume betrekken van de zolderverdieping.

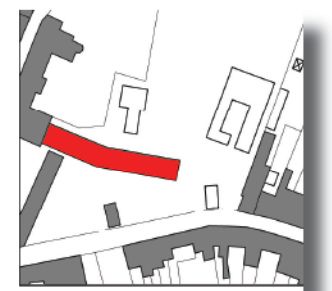
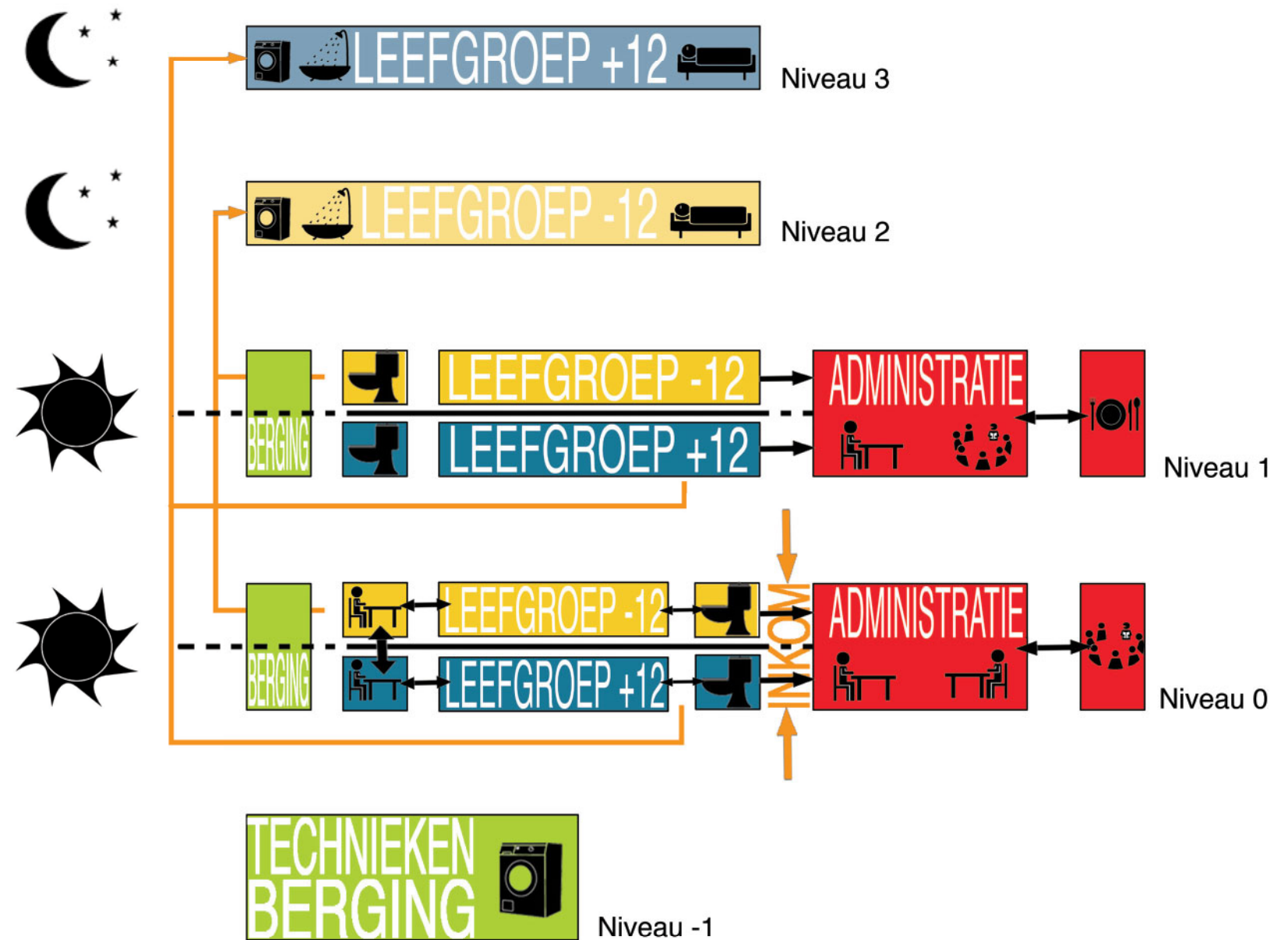
PLANOPBOUW

De leefgroepen -12 en +12 worden op longitudinale wijze van elkaar gescheiden. Deze ene ontwerpmatige ingreep biedt een antwoord op een aantal probleempunten van het huidige gebouw en komt tegelijk tegemoet aan de programma-eisen:

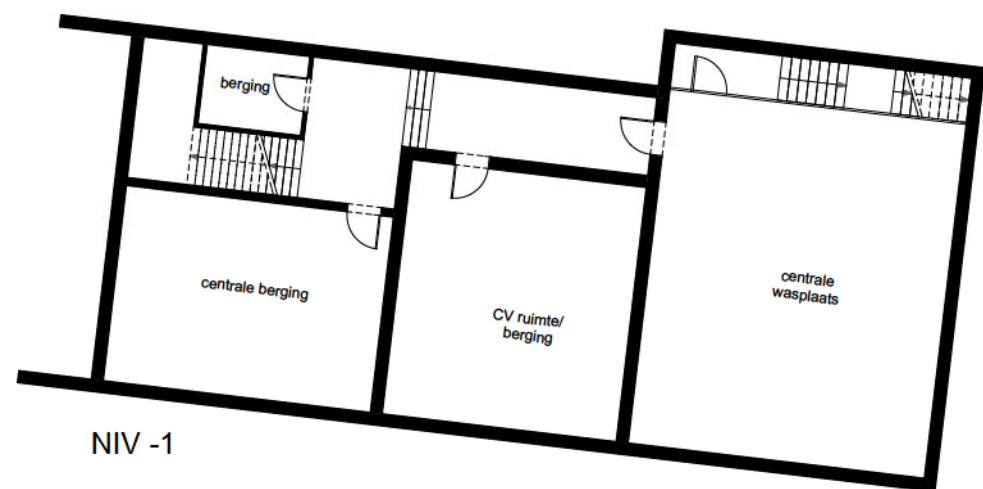
- Om elke leefgroep zoveel mogelijk woonoppervlakte te geven op de gelijkvloerse verdieping, werd er geopteerd om de langgerekte leefgroepgedeeltes over de twee onderste verdiepingen te verdelen. Op deze manier heeft elke leefgroep op de gelijkvloerse verdieping een optimaal contact met de aangrenzende buitenruimte.
- Deze indeling laat toe dat de kinderen van elke leefgroep rechtstreeks naar het administratieve gedeelte kunnen, waar ook de ontmoetingslokalen zijn voorzien. Beide leefgroepen blijven zo strikt van elkaar gescheiden terwijl er toch een vlotte circulatie tussen leefgroepen en administratie mogelijk is.
- De begeleiderslokalen van beide leefgroepen grenzen onmiddellijk aan elkaar zodat de begeleiders vlot van de ene leefgroep naar de andere kunnen circuleren, zonder dat er contact ontstaat tussen de kinderen van beide groepen.
- De bergingen kunnen gemeenschappelijk worden gebruikt en bevinden zich in de donkerste en wat hun uitzicht betreft in de minst interessante gedeeltes van het gebouw.

Elke leefgroep heeft een eigen trappenkoker die leidt naar de bijhorende nachtverdieping. Voor leefgroep -12 bevindt de slaapverdieping zich op de bestaande als slaapzone ingerichte etage. De slaapvertrekken van leefgroep +12 bevinden zich op de zolderverdieping.

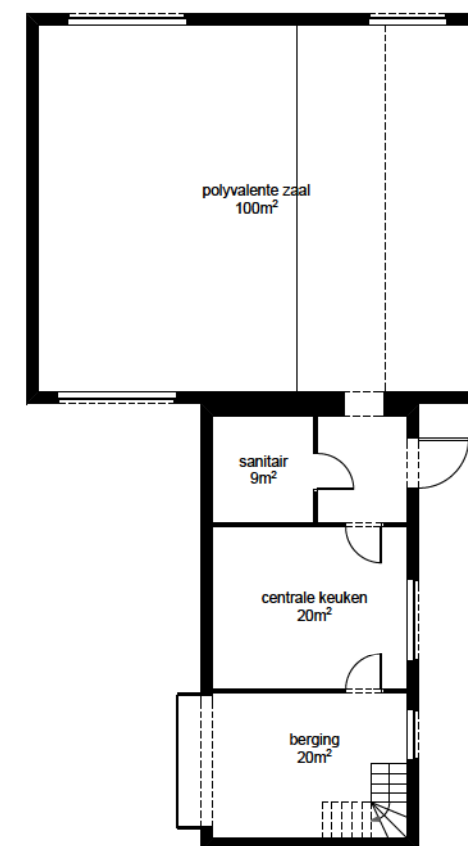
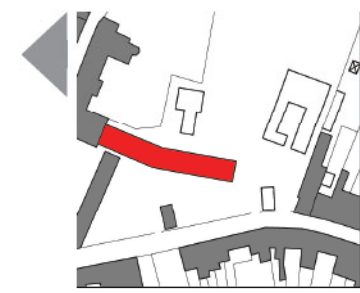
De trappenkoker van de ene slaapverdieping fungeert op die manier als noodtrap voor de andere.

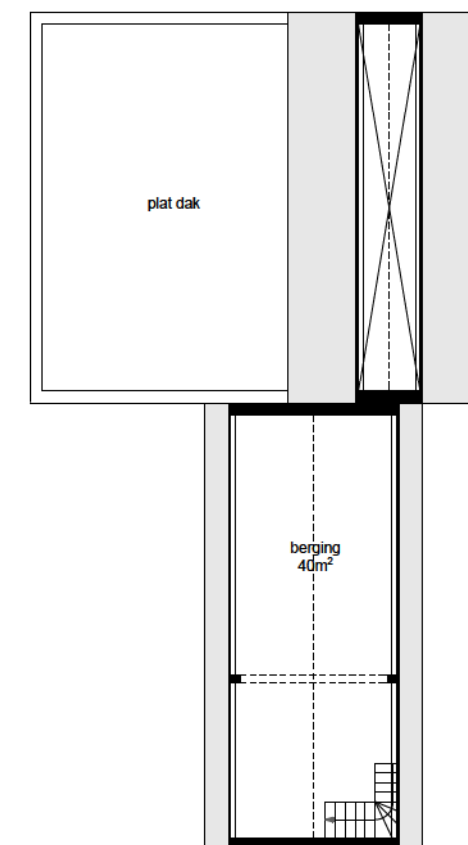

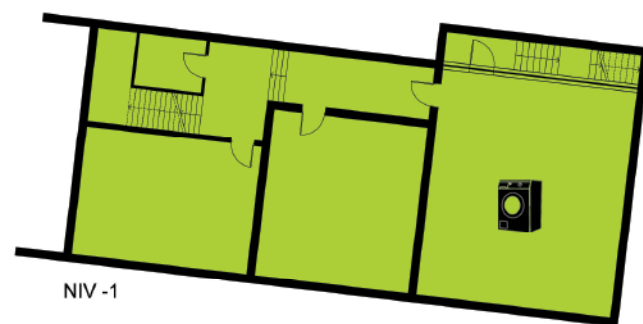
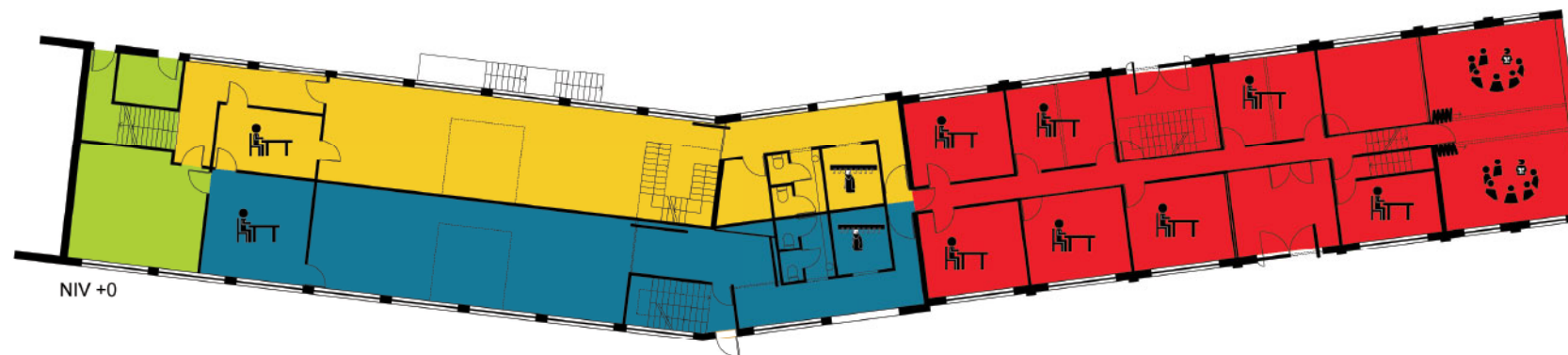
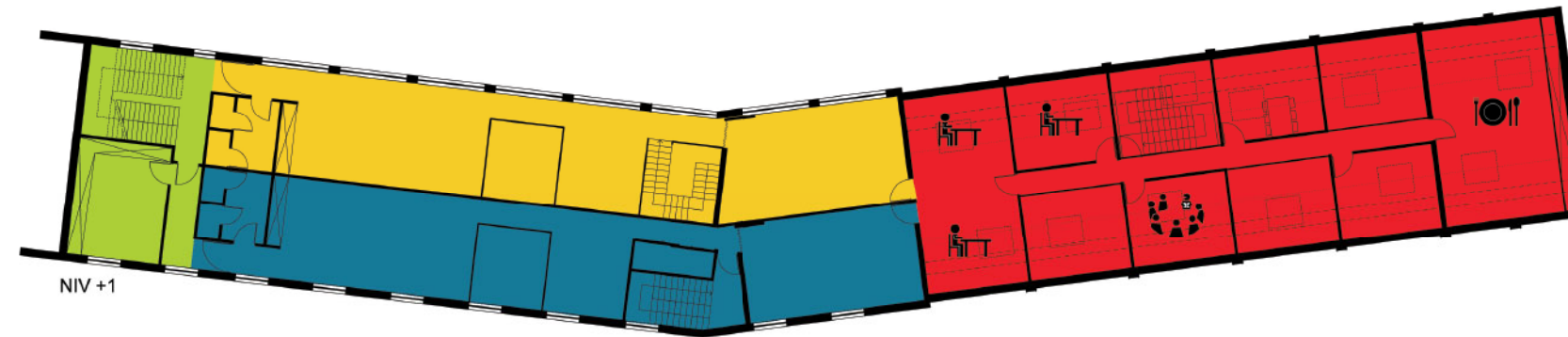
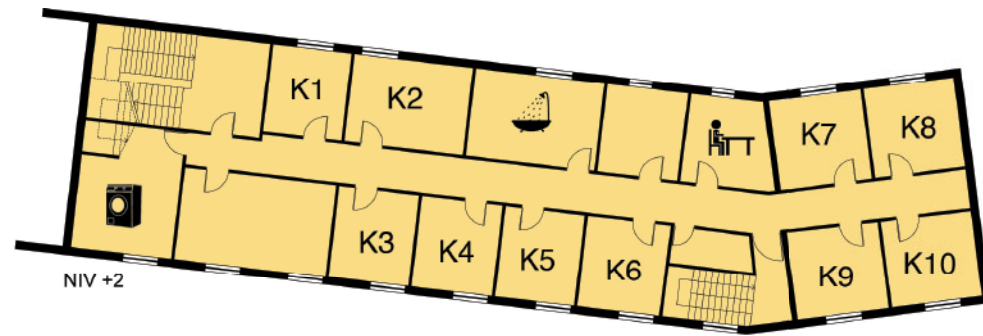
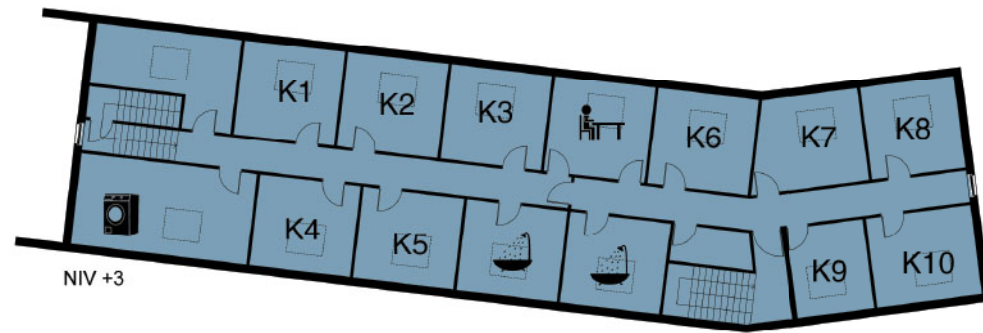

GELIJKVLOERS

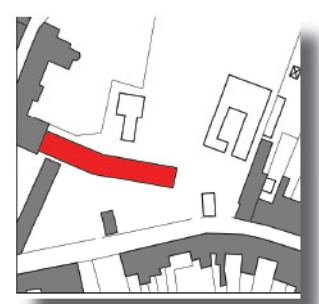
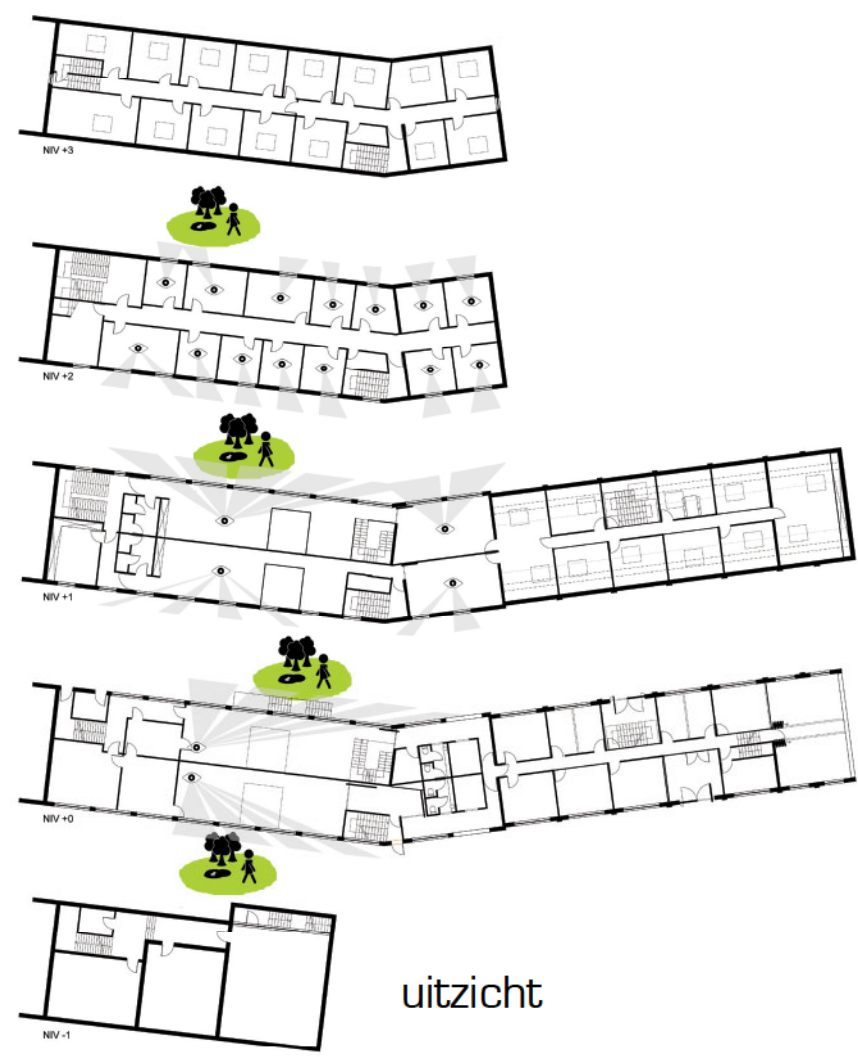
VERDIEPING

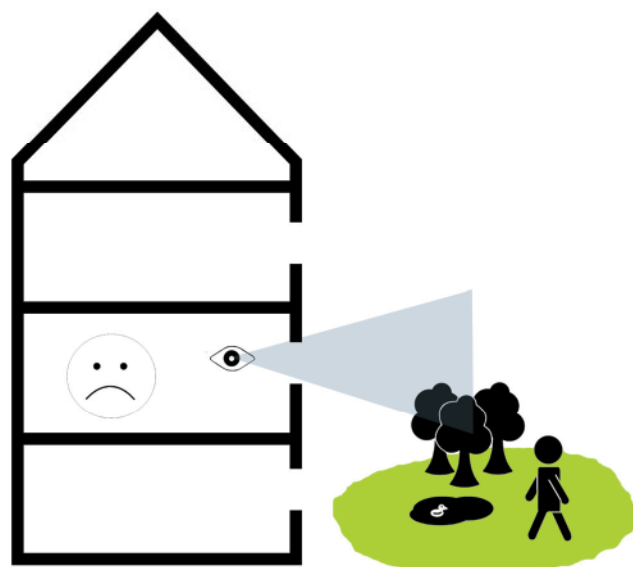

zonering

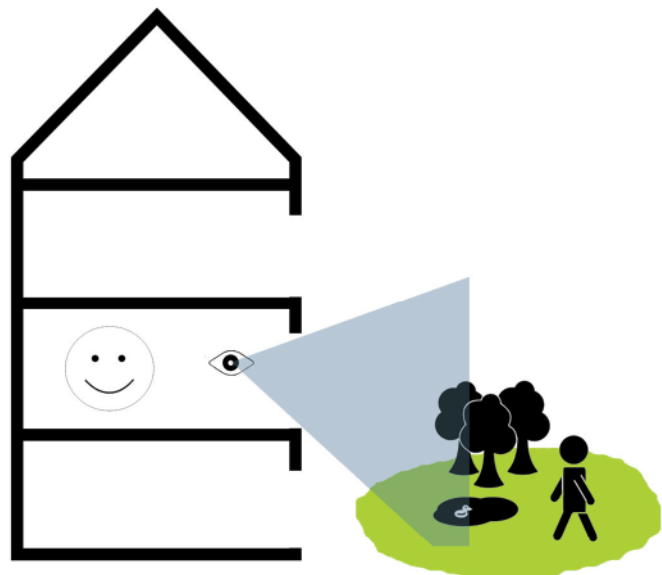

VOOR

NA

Het 'inpakken' van dit gebouw heeft ook als positief gevolg dat de raamopeningen kunnen worden aangepast. Zo kan de grootte van de ramen worden bepaald rekening houdend met de functie van de ruimte waar ze deel van uitmaken. Op het gelijkvloers blijven de ramen breed en hoog, en worden ze zelfs nog uitgebreid tot op de grond om een optimaal contact tussen leefruimte en buitenruimte te bekomen. Op de verdiepingen met de slaapkamers worden de raamopeningen verkleind, maar krijgen ze wel een betere positie in de gevel, zodat de kinderen ook effectief naar buiten kunnen kijken.

VOOR

NA

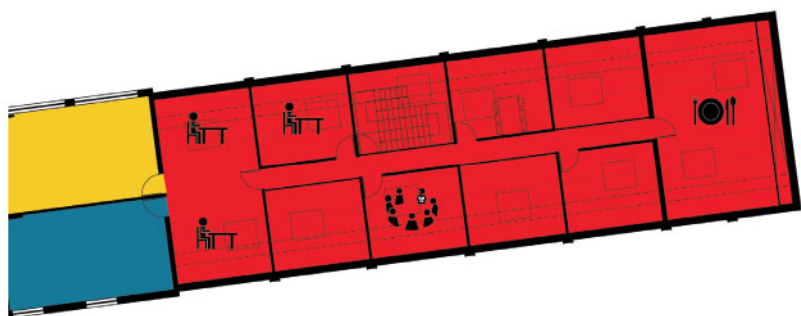
00 1308 D

sfeerbeeld

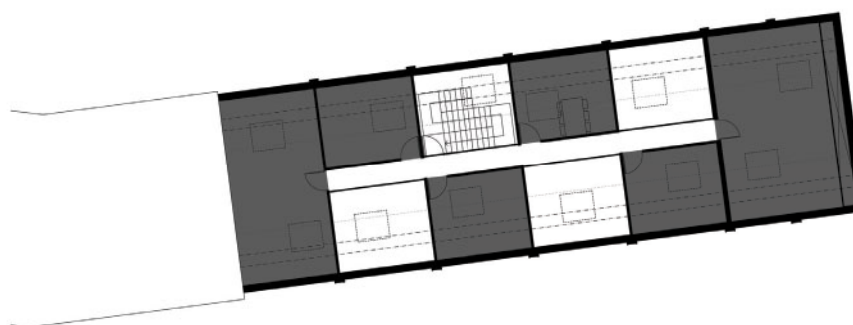

ADMINISTRATIEVE GEDEELTE CENTRUM DE WIJZER

(gedeeltelijk gemeenschappelijk met Centrum De Witte Berken)

zonering

open/gesloten

uitzicht

00 1308 D

sfeerdoorsnede

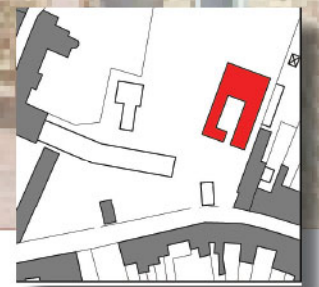

CENTRUM DE WITTE BERKEN

In het ontwerp werd in sterke mate rekening gehouden met de psychologie van het kind. De gebouwworm refereert met zijn hellende dakvorm en zijn omsloten karakter naar de typologie van de hoeve, een typische gebouwworm die geborgenheid uitstraalt. Ook in het materiaal- en kleurgebruik van het gebouw werd rekening gehouden met de gevoelswereld van het kind. De donkere bakstenen buitenwanden symboliseren een onaantastbaarheid en geven een gevoel van veiligheid. De buitenmuren die grenzen aan de patio worden afgewerkt in een limoengroen plaatmateriaal (type multipanel). Er werd bewust voor de kleur limoengroen (of geelgroen) gekozen omwille van de positieve psychologische invloed van deze kleur op de belevingswereld van het kind. Groen werkt rustgevend omdat dit een natuurkleur is. Geel is zonnig, optimistisch en warm en geeft een goed humeur.

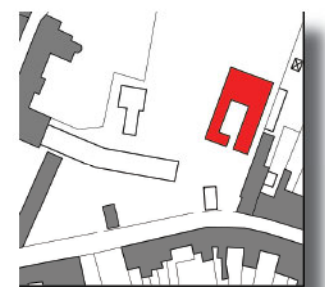
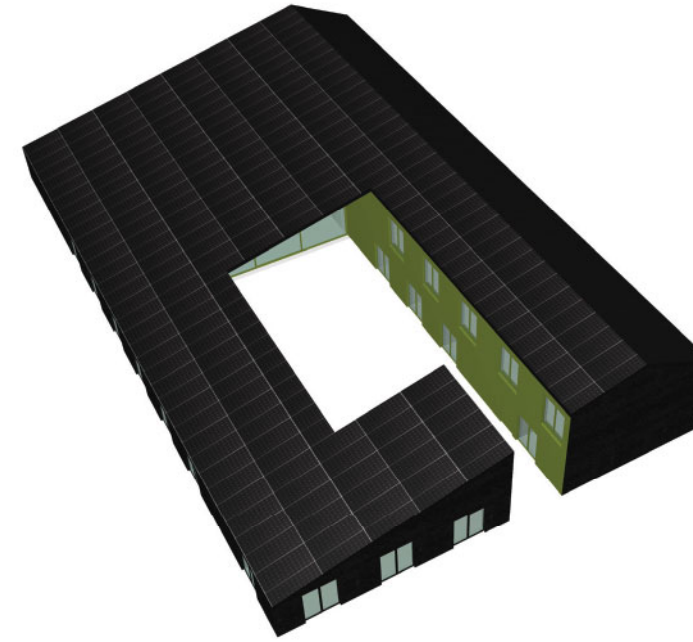

VORM

De vorm van dit gebouw verwijst naar het archetype van de hoeve. Het herbergt een eenvoudige, logische structuur. De gebouwworm is dan ook zeer compact. Er werd gezocht naar een optimale basisvorm in functie van de in het dak geïntegreerde zonnepanelen. Het op het zuiden gerichte hellende dak met een hellingsgraad van 20° is hiervoor perfect.

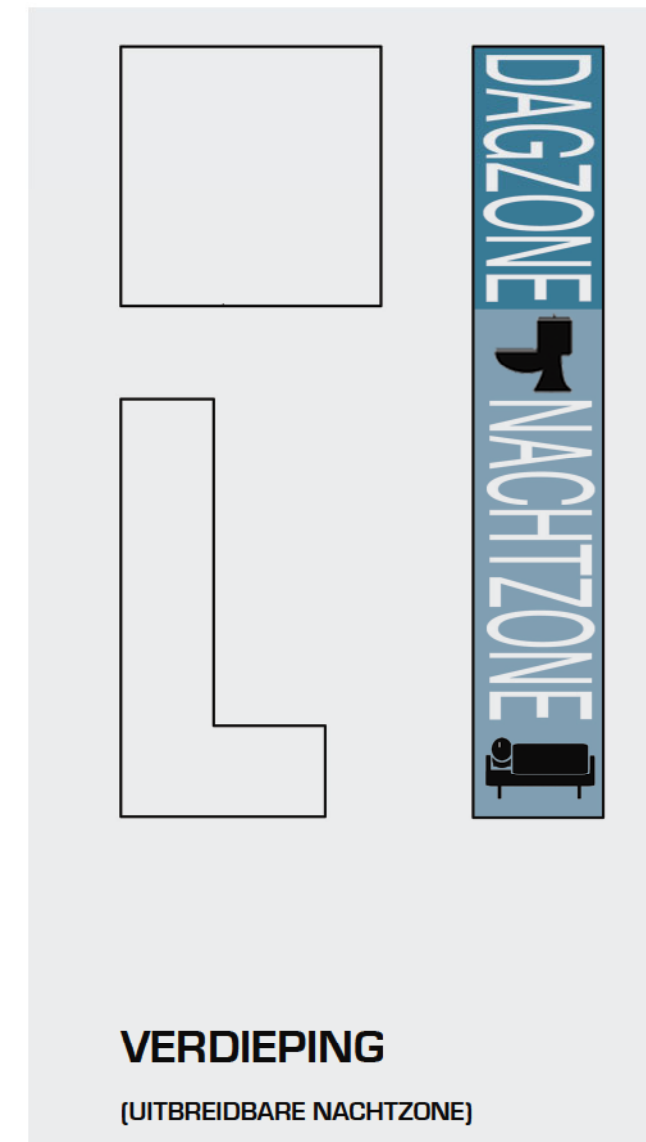
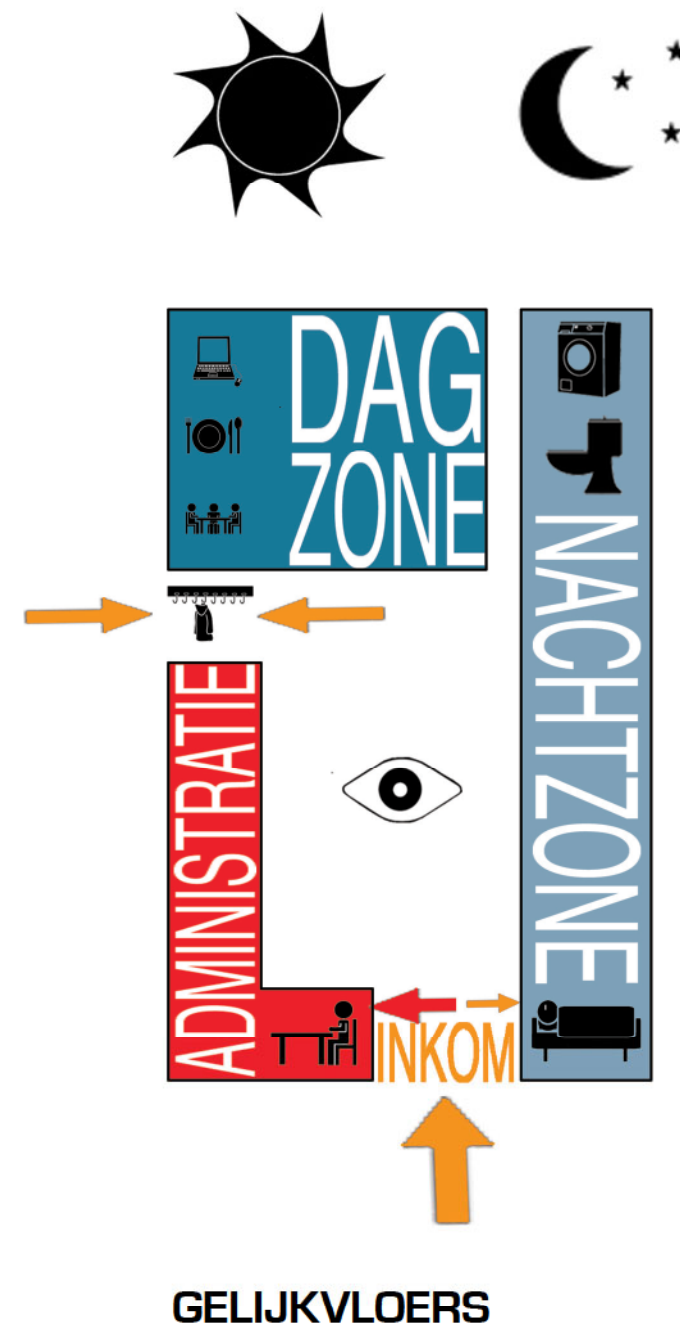

PLANOPBOUW

De psychologie van het kind weerspiegelt zich ook in de planmatige opbouw van het gebouw.

Via een grote uitsnijding in de gebouwworm (afsluitbaar d.m.v. een grote poort) betreedt zowel bezoeker als bewoner het gebouw. De inkom van het administratieve en bezoekersgedeelte bevindt zich helemaal vooraan, zodat de bezoeker de patio niet hoeft te betreden en de privacy van het kind optimaal bewaard blijft.

Het kind daarentegen loopt wel helemaal over de patio en komt binnen via een overdekte ingang, wat een gevoel van veiligheid creëert. Het kind wordt als het ware omarmd door het gebouw en komt echt thuis in een vertrouwd aanvoelende omgeving.

UITBREIDBAARHEID

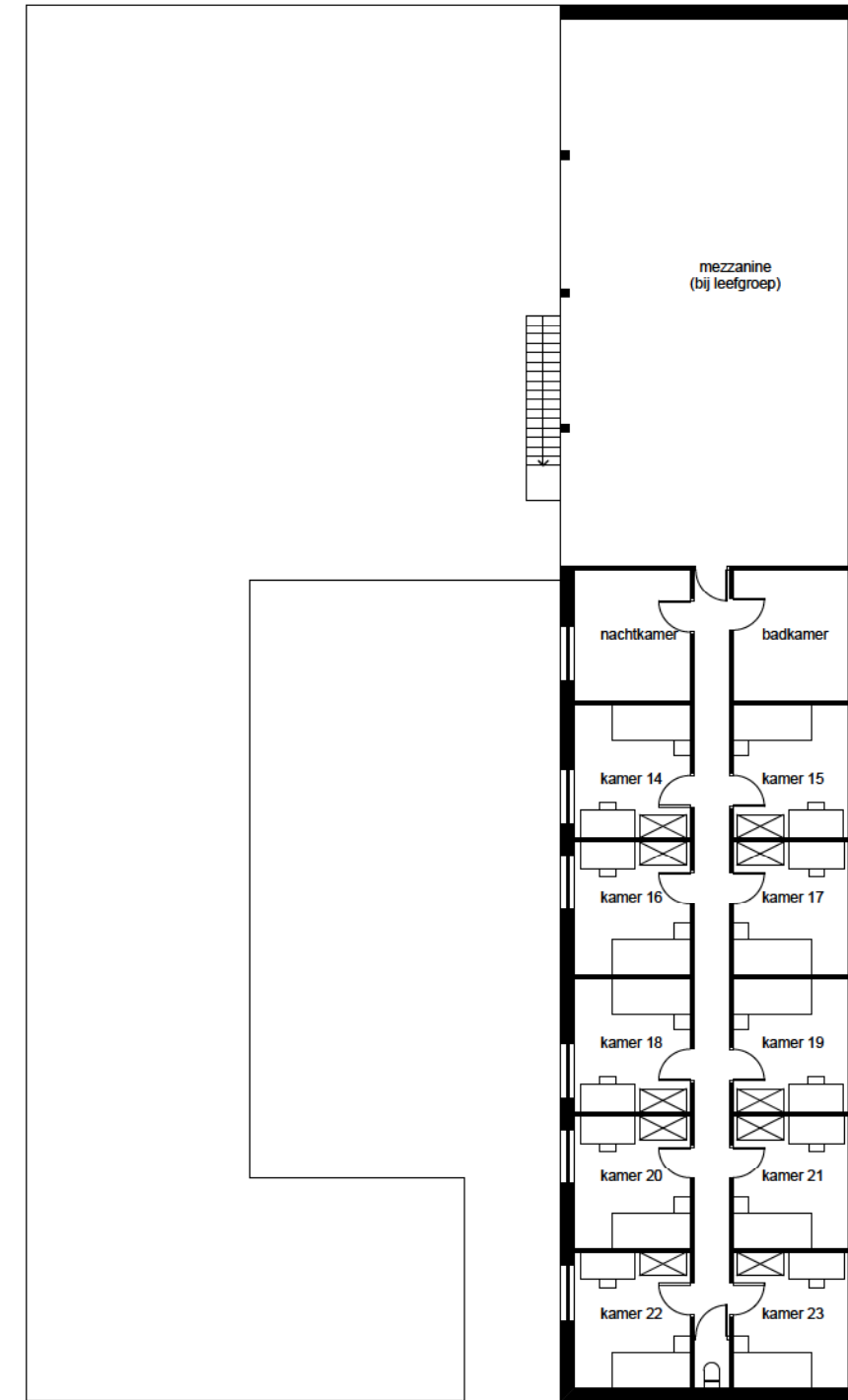
In het ontwerp werd ook reeds in voldoende mate rekening gehouden met de mogelijke uitbreiding die in de toekomst kan plaatsvinden. Boven het nachtgedeelte van het gelijkvloers is op de verdieping voldoende oppervlakte voorzien opdat 10 extra slaapkamers en bijhorende nachtruimtes kunnen worden ingericht. Dit gedeelte kan meteen worden verwezenlijkt, of pas later, wanneer er effectief aan de veranderde leefgroepnormen moet worden voldaan.

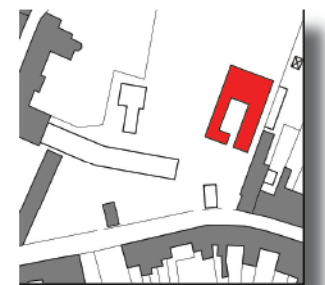

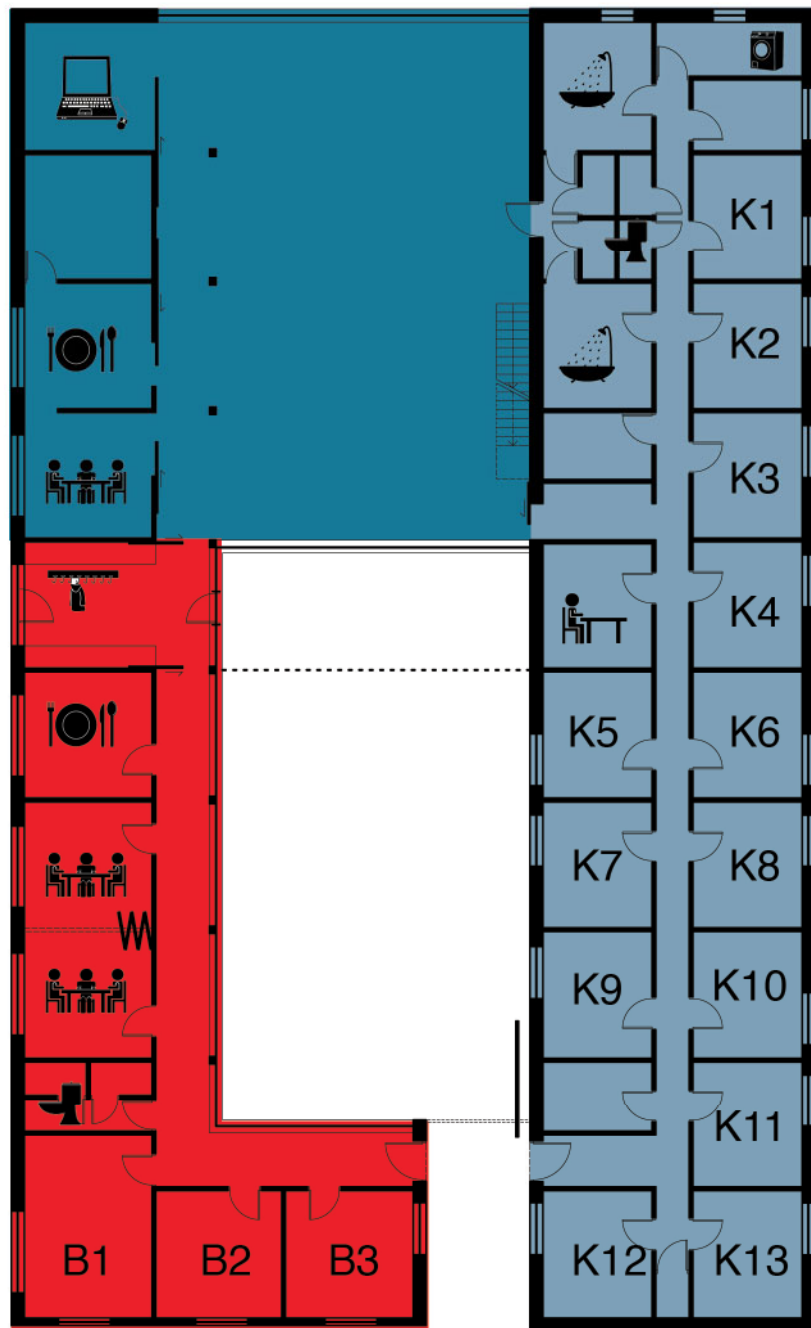
GELIJKVLOERS

VERDIEPING

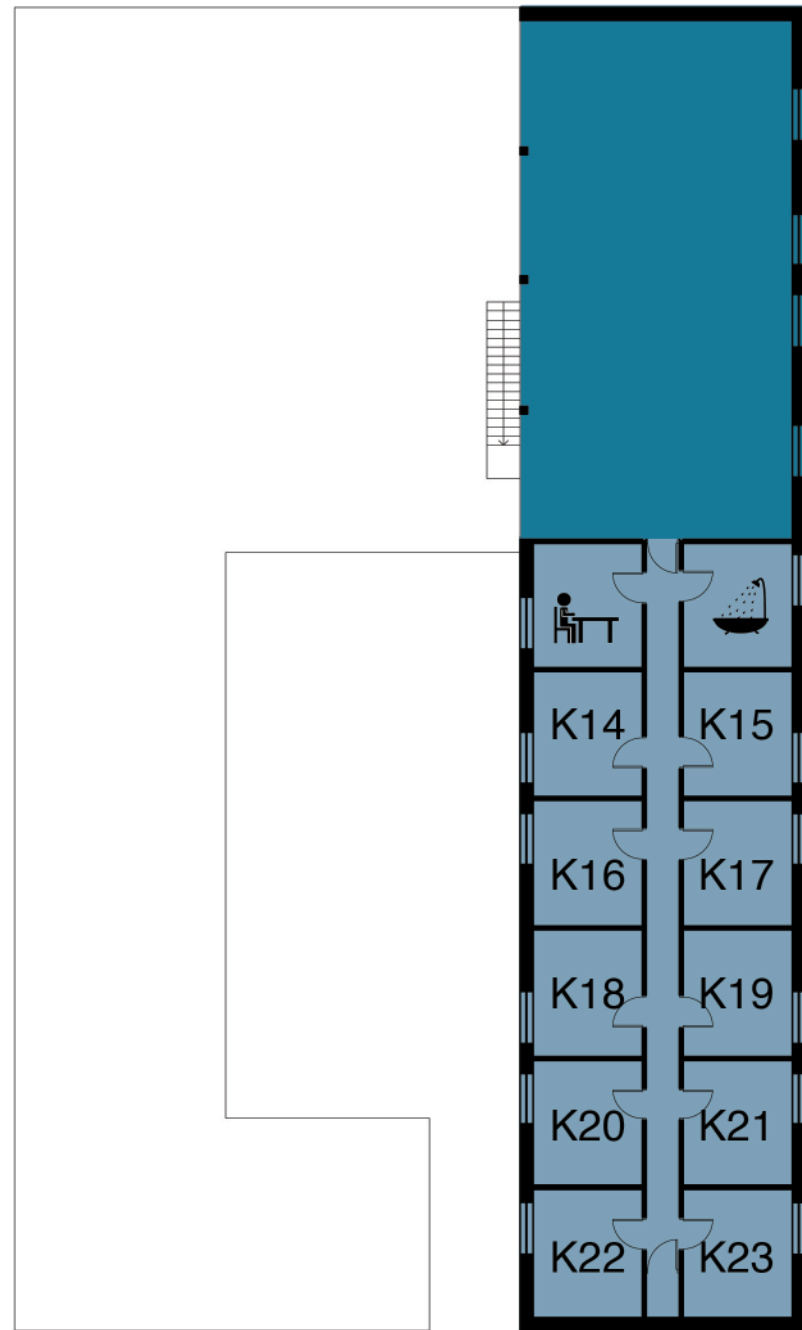

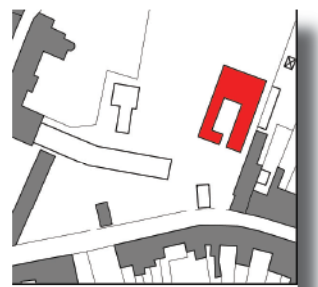

GELIJKVLOERS

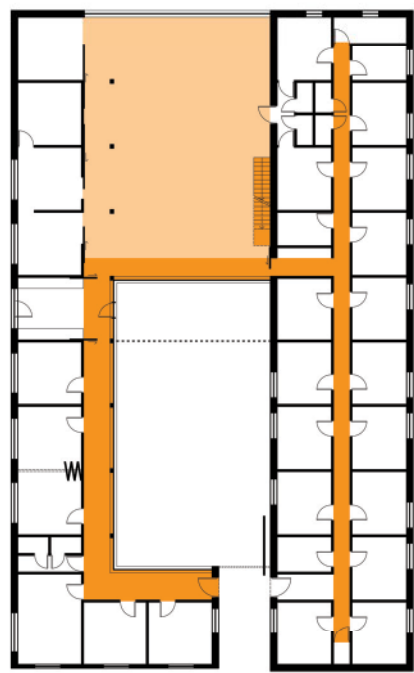
zonering

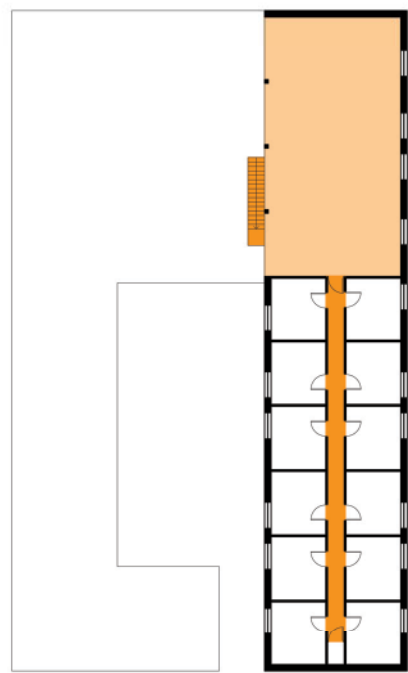
VERDIEPING

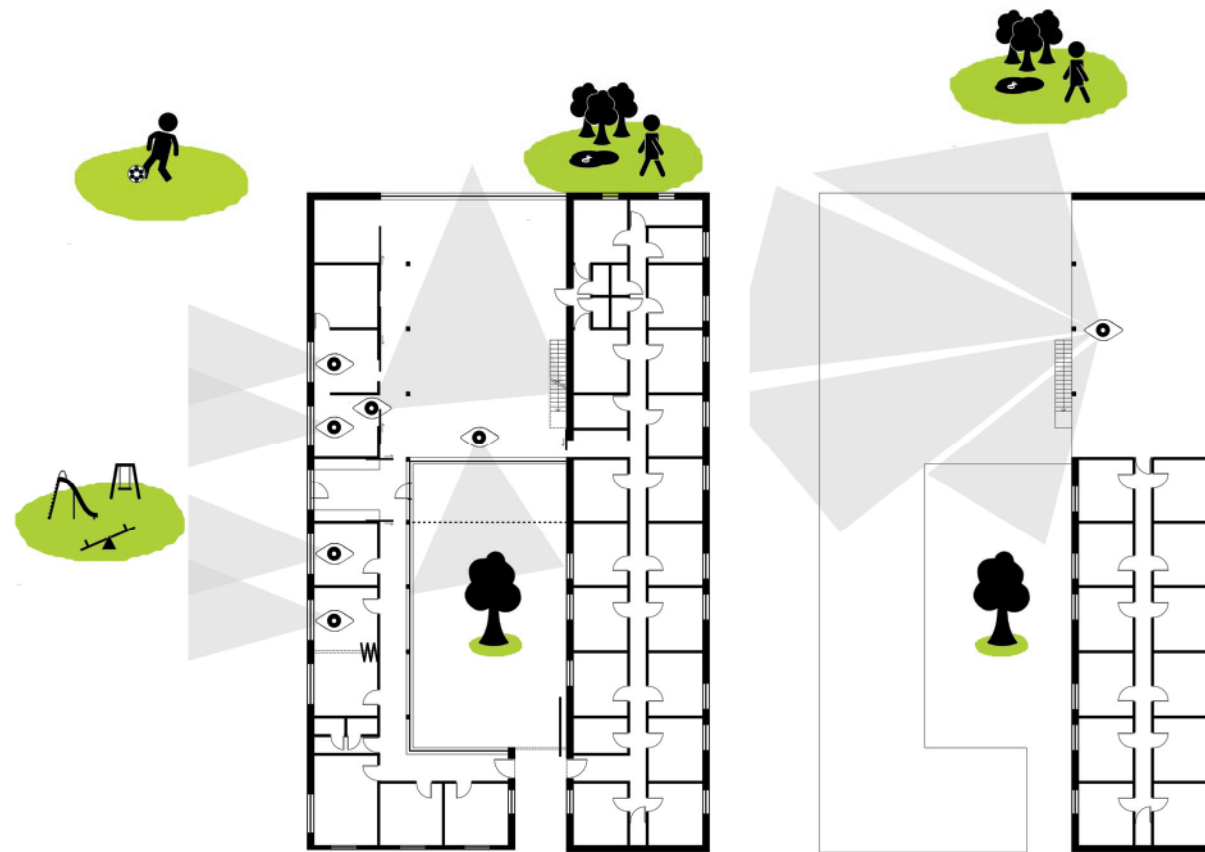

GELIJKVLOERS

VERDIEPING

circulatie

GELIJKVLOERS

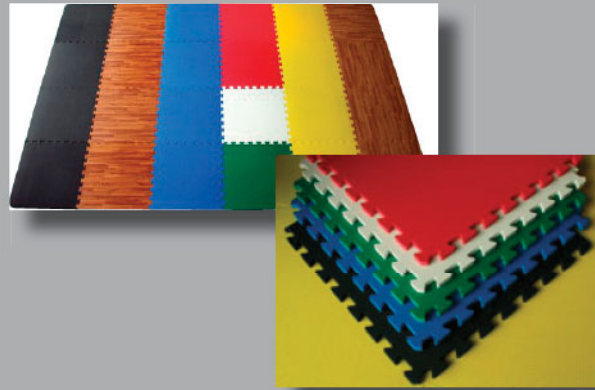
VERDIEPING

uitzicht

VLOER- MATERIAAL

Als vloerafwerkingsmateriaal voor zowel de binnenruimtes als de buitenpatio werd gekozen voor **rubber**. Dit materiaal is verkrijgbaar in een veelheid van **kleuren** (in dit geval zouden we aansluiten bij de frisgroene buitenafwerking) en in makkelijk plaatsbare **tegels**. Door hun zacht **verende** eigenschappen zijn deze rubbertegels ideaal om te gebruiken in ruimtes die speciaal voor **kinderen** zijn ingericht. Bovendien zijn deze tegels bijzonder **onderhoudsvriendelijk** en zeer **betaalbaar**.

BINNEN- AFWERKING

Voor de interieurafwerking wordt gekozen voor **OSB-plaat** (houtspaanderplaat). Dit omwille van de **warme** en **huiselijke** uitstraling van **hout** en de **betaalbaarheid** van dit materiaal. Om de **duurzaamheid** en **onderhoudsvriendelijkheid** te garanderen, wordt dit plaatmateriaal afgewerkt met een paar lagen **vernis**.

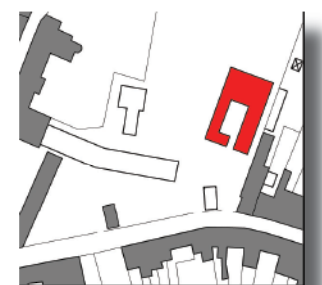
BUITEN- AFWERKING

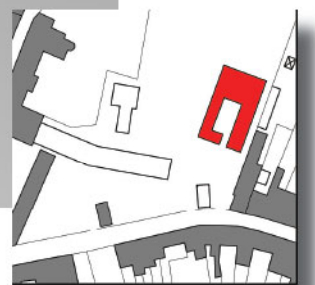
Voor de buitenafwerking werd gekozen voor **contrast**. De buitenste gevels en het dak zijn **donker** van kleur, de binnenkant van het bouwvolume is volledig in een **levendig** frisgroen gedoopt.

De buitenste gevels zijn opgetrokken uit een duurzame **zwarte baksteen**, het dak bestaat visueel voor het overgrote deel uit **blauwzwarte zonnepanelen**.

De binnenste gevels die grenzen aan de patio zijn afgewerkt met een **frisgroene multipaintplaat**. Deze platen zijn bijzonder **robuust, afwasbaar, krasbestendig**,... en dus uiterst **kindvriendelijk**. Ook de raamkozijnen zijn in dezelfde kleur voorzien.

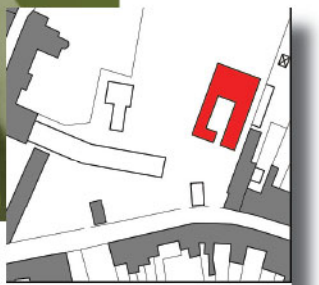

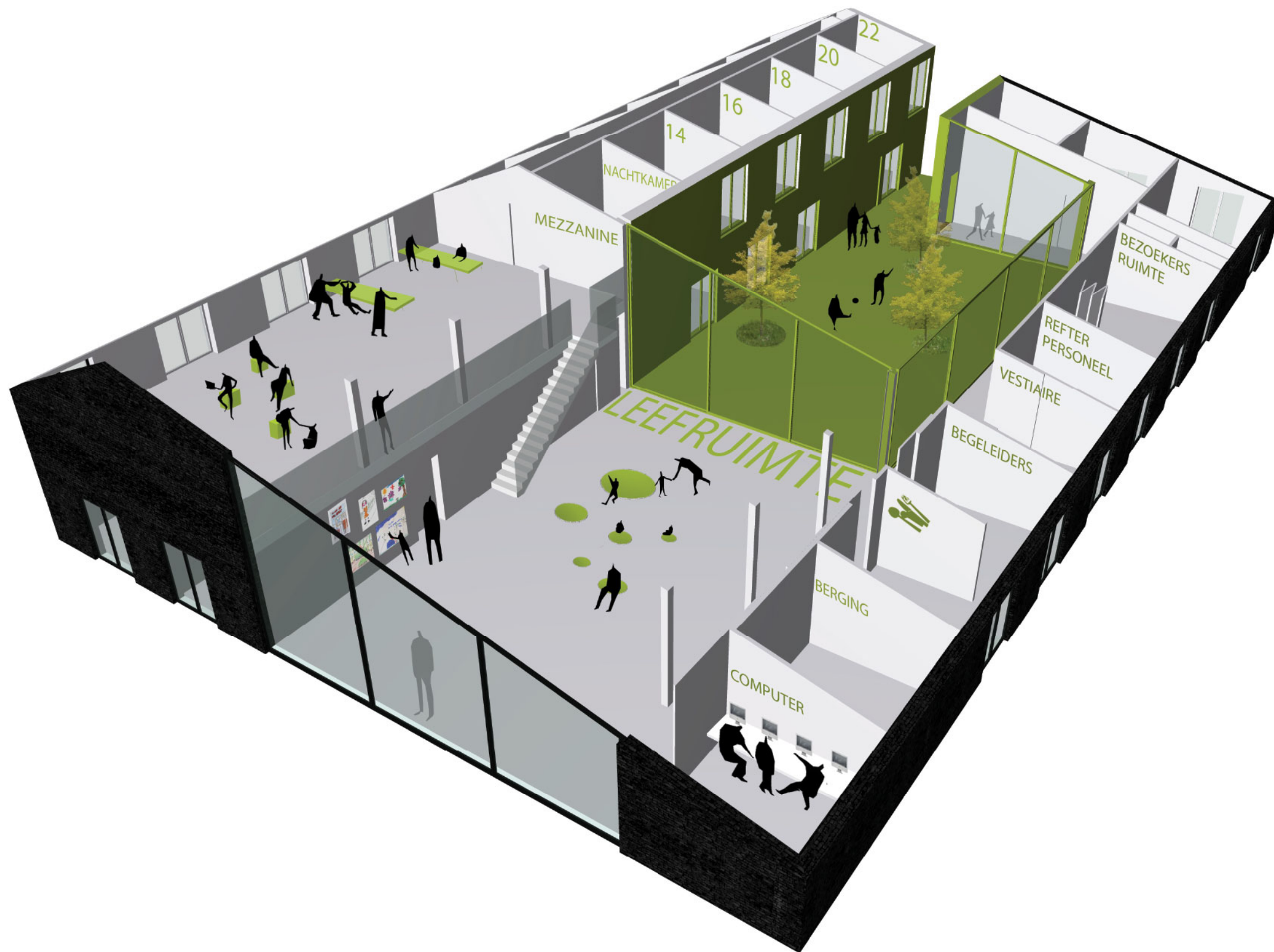

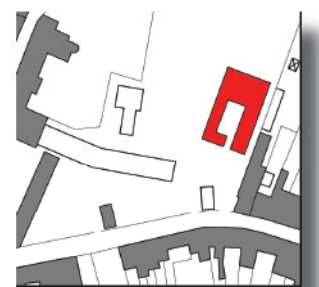

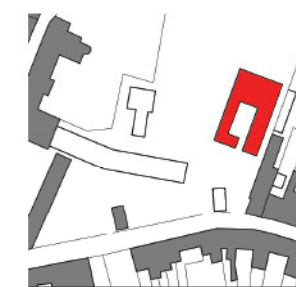

00 1308 D

sfeerdoorsnede

00 1308 D

sfeerdoorsnede

